

Куровська Оксана Олександрівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права*

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛАТЕНТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Кримінологічна характеристика латентної злочинності є складною задачею сучасної кримінології, адже не можна отримати реальні (фактичні) дані про їхню поширеність в країні, їхню динаміку та структуру, особливості детермінації та обставини вчинення цих злочинів, тому їх можна лише приблизно прорахувати за допомогою наукових методів. Тобто кримінологічне вчення про латентну злочинність носить ймовірнісний характер та засноване на загальних закономірностях людської психології та зареєстрованої злочинності.

Відправною точкою кримінологічної характеристики латентних злочинів є статистичні показники злочинності зареєстрованої. Офіційні дані можуть дати багато цінної інформації, аналіз якої дає змогу побачити цілісну картину злочинності фактичної, а отже, і латентної. При цьому, на думку соціологів, «латентна злочинність істотно спотворює статистичні дані про кримінологічну ситуацію, реальний стан, структуру, характер, динаміку злочинності, про розмір і характер завданої шкоди, зменшує ступінь достовірності прогнозів, перешкоджає реалізації принципу невідворотності відповідальності, підриває авторитет правоохоронних органів, перешкоджає ефективній протидії зростанню злочинності, знижує антикримінальну активність громадян, негативно впливає на економічне життя країни» [3, с. 5].

Найбільш достовірними показниками латентної злочинності ми вважаємо:

- географія латентної злочинності. Проте слід сказати, що даний показник щодо латентної злочинності має певну специфіку: він визначається не кількістю злочинів, які вчиняються в тій чи іншій місцевості, а ступенем правосвідомості

населенням того чи іншого регіону, поширеністю корупції в конкретних правоохоронних органах, з чого ми можемо судити про ймовірність викривлення офіційної злочинної статистики. Такі висновки можна зробити за допомогою статистики корупційних правопорушень та соціологічних досліджень правосвідомості в окремих регіонах країни;

- рівень та структура злочинності неповнолітніх. За даними С.М. Іншакова, неповнолітні часто не усвідомлюють злочинний характер своїх дій та дій, які вчиняються щодо них. За його дослідженнями половину злочинів всіх зазначених видів, скоєних неповнолітніми, становлять латентні злочини, при цьому найбільшу питому вагу серед них мають крадіжки та хуліганство [2, с. 45]. Ми повністю погоджуємося з цією думкою, оскільки неповнолітні надзвичайно чутливі до середовища, яке їх оточує, і можуть слугувати «лакмусовим папірцем» ступеня злочинності суспільства.

- коефіцієнт латентності, який розраховується відношенням фактичної злочинності до зареєстрованої. В кримінологічній науці виділяють чотири групи латентної злочинності: 1) особливо високо латентні злочини (коефіцієнт латентності вище 20,0); 2) високо латентні злочини (коефіцієнт латентності вище 5,0); 3) середньо латентні злочини (коефіцієнт латентності змінюється в інтервалі від 2,0 до 5,0); 4) низько латентні злочини (коефіцієнт латентності нижче 2,0) [1, с. 4-5]. Слід зазначити, що чим нижчим є коефіцієнт латентності, тим більш серйозним та тяжким є злочин. Так, найменш латентними злочинами є тяжкі та особливо тяжкі злочини – вбивства, вбивства з обтяжуючими обставинами, тероризм тощо, тобто такі злочини викликають значне суспільне обурення, та їхнє приховування є або недоцільним, або складним, навіть за умови великих економічних затрат. Найбільш латентними злочинами є злочини в сфері державної служби та правоохоронних органів, оскільки саме ці суб'єкти мають найбільше можливостей для приховування злочинів та не зацікавлені в розкритті подібних злочинів в своїй структурі. До таких злочинів можна

віднести хабарництво, зловживання впливом, злочини, які вчиняються адміністраціями виправних установ щодо засуджених тощо. До високо латентних злочинів відносяться умисні легкі тілесні ушкодження, крадіжки, шахрайство, приховування злочину тощо. Середньо латентними злочинами є доведення до самогубства, інші види тілесних ушкоджень, публічні заклики до терористичної діяльності. Слід сказати, що латентність останнього виду злочинів обумовлена також складністю доказування по даних справах.

Отже, латентна злочинність має специфічну кримінологічну природу, самобутню структуру та особливі внутрішні закономірності розвитку, що обумовлює специфіку відображення їх в кримінологічних показниках, до яких ми відносимо: географію латентної злочинності, рівень та структуру злочинності неповнолітніх, коефіцієнт латентності.

Список використаної літератури:

1. Иншаков С.М. Исследование криминальной латентности и парадоксы социального отрицания преступности // Criminology Journal of Onuel. - 2008. - С. 4-6.
2. Латентная преступность в Российской Федерации, 2001 - 2006 / Авт. кол.: С. М. Иншаков, А. А. Корсантия, И. В. Максименко и др.; Под ред. С. М. Иншакова. - Науч. изд. - М.: Юнити-Дана; Закон и право, 2007. -350 с.
3. Поклад В. І. Методологія та методика вивчення латентної злочинності : навч. посіб. / Поклад В. І. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2007. – 47с.